IL-PROMOZZJONI TAD-DEMOKRAZIJA U L-OSSERVAZZJONI TAL-ELEZZJONIJIET

L-Unjoni Ewropea għandha bħala prijorità s-sostenn għad-demokrazija fid-dinja kollha. Id-demokrazija tibqa' l-unika sistema ta' governanza li fiha l-persuna tista' teżerċita b'mod sħiħ id-drittijiet tal-bniedem tagħha u hija wkoll fattur determinanti għall-iżvilupp u l-istabbiltà fuq terminu twil. Bħala l-unika istituzzjoni tal-UE eletta b'mod dirett, il-Parlament Ewropew jinsab partikolarment impenjat fil-promozzjoni tad-demokrazija.

IL-BAŻI ĠURIDIKA

— L-Artikoli 2 u 21 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE);

— L-Artikolu 205 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE).

L-ISFOND

L-approċċ tal-UE għad-demokrazija jikkumplimenta l-ħidma tagħha dwar id-drittijiet tal-bniedem.

Fl-2009, il-Kunsill adotta konklużjonijiet dwar l-Appoġġ għad-Demokrazija fir-Relazzjonijiet Esterni tal-UE, kif ukoll l-Aġenda tal-UE għal Azzjoni li fasslet strateġija ġdida għas-sostenn tad-demokrazija permezz ta' approċċ speċifiku għall-pajjiż, ta' koerenza akbar u l-involviment tal-partijiet ikkonċernati kollha. Id-demokrazija u d-drittijiet tal-bniedem ġew integrati fl-oqsma kollha ta' politika. Sussegwentement l-Aġenda għall-Bidla tal-2011 tal-Kummissjoni enfasizzat l-importanza ta' sostenn għad-drittijiet tal-bniedem, għad-demokrazija u l-governanza tajba fi ħdan il-politika ta' żvilupp tal-UE.

Wara l-avvenimenti tal-Irvellijiet tar-Rebbiegħa Għarbija tal-2011, l-UE aġġornat il-Politika Ewropea tal-Viċinat tagħha biex tadotta approċċ "aktar għal aktar", b'appoġġ marbut mat-tranżizzjoni demokratika u ma' "demokrazija profonda". Kienu ġew offruti inċentivi – inkluż integrazzjoni ekonomika aktar profonda, assistenza finanzjarja akbar, mobilità tal-persuni msaħħa, u aċċess għas-suq intern tal-UE – lil dawk il-pajjiżi li lesti jwettqu riformi politiċi.

L-impenn tal-UE biex iżżid l-isforzi tagħha ħalli tippromwovi d-demokrazija reġa' deher fil-Qafas Strateġiku u l-Pjan ta' Azzjoni dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u d-Demokrazija adottat mill-Kunsill Affarijiet Barranin fl-2012. Il-Pjan ta' Azzjoni ppreveda segwitu aktar sistematiku għar-rapporti tal-missjonijiet ta' osservazzjoni elettorali tal-UE (MOE), sabiex jingħata appoġġ għaċ-ċiklu elettorali kollu. Il-Pjan ta' Azzjoni l-ġdid għall-perjodu 2015-2019, adottat f'Lulju 2015, għandu l-għan li jintegra l-appoġġ għad-demokrazija permezz ta' diversi objettivi.

Il-Kunsill enfasizza r-rwol tas-soċjetà ċivili fil-konklużjonijiet tiegħu tal-2012 bit-titolu "L-għeruq tad-demokrazija u l-iżvilupp sostenibbli: il-kooperazzjoni tal-Ewropa mas-Soċjetà Ċivili fir-relazzjonijiet esterni".

L-ISTRUMENTI FINANZJARJI

L-appoġġ għad-drittijiet tal-bniedem, għar-riforma demokratika u l-parteċipazzjoni u r-rappreżentanza politika huma fost il-kompiti ewlenin tal-Istrument ta' Finanzjament għad-Demokrazija u għad-Drittijiet tal-Bniedem (EIDHR). Speċifikament imfassal għal dawn l-għanijiet, l-EIDHR jiffinanzja proġetti, programmi u l-MOE tal-UE, u jagħti għajnuna lill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, organizzazzjonijiet mhux governattivi u difensuri tad-drittijiet tal-bniedem.

L-istrument Ewropew ta' Viċinat (ENI) joffri għajnuna finanzjarja biex jippromwovi l-istat tad-dritt, id-djalogu u riformi politiċi, id-demokratizzazzjoni, il-pluraliżmu tal-midja u l-osservazzjoni tal-elezzjonijiet.

Il-parteċipanti tas-soċjetà ċivili fil-viċinat tan-Nofsinhar u tal-Lvant tal-UE huma wkoll eliġibbli għall-finanzjament mill-Faċilità tal-Viċinat għas-Soċjetà Ċivili għal proġetti, netwerks, taħriġ u skambji tal-aħjar prattika.

L-Istrument tal-Kooperazzjoni għall-Iżvilupp (DCI) ukoll jipprovdi appoġġ finanzjarju. Għalkemm l-objettiv primarju hu li jeqred il-faqar, dan l-istrument għandu l-għan ukoll li jikkonsolida u jsostni d-demokrazija fil-pajjiżi fil-fażi tal-iżvilupp.

L-istrument tal-UE li jikkontribwixxi għall-Istabbiltà u l-Paċi (IcSP) jista' jintuża f'ċerti ċirkostanzi biex isostni l-istituzzjonijiet demokratiċi u s-soċjetà ċivili.

Il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp (FEŻ) – li jopera barra mill-baġit tal-UE, iżda huwa ġestit mill-Kummissjoni Ewropea – jiffinanzja l-kooperazzjoni ma' pajjiżi fl-Afrika, il-Karibew u l-Paċifiku. Bħad-DCI, huwa jiffoka fuq il-qerda tal-faqar, iżda jikkontribwixxi wkoll biex jikkonsolida u jappoġġa d-demokrazija, l-istat tad-dritt u l-governanza tajba.

Fl-2012 ġie stabbilit il-Fond Ewropew għad-Demokrazija (EED). Filwaqt li jiffunzjona b'mod awtonomu bħala fondazzjoni tad-dritt privat, hu għandu l-għan li jagħti sostenn lill-atturi politiċi u tas-soċjetà ċivili li qegħdin jistinkaw għal tibdil demokratiku billi jipprovdi assistenza finanzjarja personalizzata b'mod rapidu, flessibbli u mhux burokratiku, b'enfażi fuq il-pajjiżi tal-viċinat tal-UE fil-Lvant u fin-Nofsinhar. Il-bord ta' tmexxija tiegħu jinkludi rappreżentanti mill-Istati Membri u mill-istituzzjonijiet tal-UE, inkluż sa disa' Membri tal-PE, kif ukoll esperti oħra.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-Parlament Ewropew, bħala l-unika istituzzjoni tal-UE eletta b'mod dirett miċ-ċittadini tal-Unjoni, hu impenjat bis-sħiħ biex jippromwovi demokraziji sostenibbli fid-dinja u enfasizza dan l-impenn f'numru ta' riżoluzzjonijiet.

Il-Parlament kontinwament jipparteċipa f'attivitajiet ta' osservazzjoni tal-elezzjonijiet, f'ħidma biex tissaħħaħ il-leġittimità tal-proċessi elettorali nazzjonali u biex toktor il-fiduċja pubblika fil-ħarsien tal-elezzjonijiet u tad-drittijiet tal-bniedem. Kull sena hu jibgħat diversi delegazzjonijiet parlamentari biex josservaw l-elezzjonijiet jew referenda f'pajjiżi terzi. Il-Parlament jista' jiddeċiedi li jibgħat dawn id-delegazzjonijiet ta' Membri tal-PE sakemm dawk l-elezzjonijiet jinżammu fil-livell nazzjonali, u l-awtoritajiet nazzjonali jkunu stiednu lill-UE jew lill-Parlament Ewropew, u dment li tkun preżenti missjoni fuq terminu twil. Id-delegazzjonijiet tal-Parlament ikunu dejjem integrati fl-MOE tal-UE jew f'missjonijiet fuq terminu twil tal-Uffiċċju għall-Istituzzjonijiet Demokratiċi u d-Drittijiet tal-Bniedem (ODIHR) tal-Organizzazzjoni għas-Sigurtà u l-Kooperazzjoni fl-Ewropa (OSKE). Il-Parlament Ewropew jiġi kkonsultat dwar l-identifikazzjoni u l-ippjanar tal-EU EOMs u dwar is-segwitu sussegwenti.

Il-Missjonijiet ta' Osservazzjoni Elettorali fuq terminu twil ma jivvalutawx biss l-avvenimenti ta' jum l-elezzjoni, iżda ukoll il-proċess elettorali kollu kemm hu, sabiex jiġi evalwat l-istat tal-iżvilupp demokratiku f'pajjiż partikolari u fi żmien partikolari. L-osservaturi fuq terminu twil ġeneralment jibdew il-ħidma tagħhom xahrejn qabel l-elezzjonijiet u jsegwu l-proċess elettorali sħiħ sat-tħabbira tar-riżultati uffiċjali u tal-proċedura tal-appelli. L-osservaturi fuq terminu qasir (STOs) jimmonitorjaw il-jum tal-votazzjoni u l-għadd tal-voti. L-osservatur ewlieni li jmexxi l-MOE tal-UE ġeneralment ikun Membru tal-PE.

Sabiex ikun żgurat approċċ komprensiv għas-sostenn demokratiku, il-Parlament jgħaqqad l-osservazzjoni tal-elezzjoni ma' attivitajiet kumplimentari li jinkludu s-segwitu elettorali, azzjonijiet relatati mad-drittijiet tal-bniedem u inizjattivi li jsostnu l-ħidma parlamentari. Il-PE jassisti l-parlamenti lil hinn mill-fruntieri tal-UE fit-tisħiħ tal-kapaċità istituzzjonali tagħhom permezz ta' konferenzi u seminars, programmi ta' taħriġ konġunt u żjarat ta' studju għall-membri u l-uffiċjali, kif ukoll fellowships għall-persunal ta' parlamenti ta' pajjiżi terzi. Tingħata attenzjoni speċjali lill-pajjiżi tat-tkabbir fl-Ewropa tax-Xlokk. Il-Parlament jipprovdi wkoll appoġġ u għarfien espert fil-qasam tal-medjazzjoni u d-djalogu, permezz ta' attivitajiet immirati mal-parlamenti sħab u avvenimenti internazzjonali ffokati fuq il-medjazzjoni u l-prevenzjoni tal-kunflitti.

Il-Grupp għas-Sostenn għad-Demokrazija u Koordinazzjoni tal-Elezzjonijiet (DEG) joffri gwida politika għal attivitajiet differenti tal-PE. Il-Grupp jikkonsisti minn 15-il Membru tal-PE u hu kopresedut mill-Presidenti tal-Kumitati tal-Parlament għall-Affarijiet Barranin u għall-Iżvilupp.

Marika Lerch
09/2018